

dog et ikke ubetydeligt Spillerum; men paa den anden Side er jeg enig med ham i, at denne Control ikke paa nogen Maade baader de private Skoler, og dersom jeg havde været privat Skolebestyrer, da Foranbringningen indførtes, havde jeg ikke eftertragtet den yderst problematiske Fordeel at kunne holde Afgangsexamen for at blive stillet under det offentlige Skolevæsens Control. Jeg troer, at Skolerne ville have stor Fordeel af, at denne Control blev hævet, om de ogsaa derved maatte miste Ret til at holde denne Afgangsexamen. Jeg troer, at Friheden vilde baade Skolerne, ligesaa vel som at det kongelige Theater vilde have Fordeel af, at de andre Theatre fik Lov til at spille Stykker af Holberg.

Utsættelse: Jeg har naturligtvis ikke forandret min Betragtning af dette Spørgsmaal. Jeg er fuldkommen overbevist om, at man maa begynde paa, ogsaa i denne Retning at lade Staten høre op med at blande sig i den private Industri, og at det her Foreliggende er det Sted, hvor det bedst kan gøres. Hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgfreds (Ussing) har sagt i denne Sag, er af samme Art ligeoverfor Gjenstanden, som hvad der i sin Tid blev sagt, da der var Spørgsmaal om Reklæggelsen af Seilbugsfabrikken. Der blev da sagt, at det var umuligt for Marinen at faae Seilbug ordentlig leveret uden fra den kongelige Seilbugsfabrik, men i Løbet af 3—4 Aar tabte dette sig, og efterhaanden er man kommen dertil, at man næsten ikke behøver Seil mere. Det Samme var Tilfældet med Reklæggeriet. Det er den samme Maade at see alle Statsindustrier paa fra deres Side, som have vænnet sig til at betragte det som noget Nødvendigt, ser at et sundt Liv kan være tilstede, at Staten skal blande sig i alle Ting, og det er den samme Art Argumenter, man bestandig bruger. Jeg kan netop huske, at det dengang blev sagt, at den kongelige Reberbane var en Modelreberbane for de private Reberbaner, og ligeledes var Usserød Klædefabrik en Normal-Klædefabrik for alle de Fabrikker, der gjøre simpelt Klæde. Kort sagt, det Samme høre vi gjentaget overalt. Naar det ærede Med-

lem har seet Sagen fra et finantzielt Standpunkt, og siger: paa den ene Side er Skolen nu isærb med at blomstre op, og paa den anden Side skulle vi ikke, paa en Tid, da der i det Hele skal gøres Besparelse, vove os ud paa et Terrain af denne Art, — som, det haaber jeg dog, at det ærede Medlem vil indrømme mig, kun midlertidig vil medføre Opoffrelser, men senere vil give Erstatning derved — saa har han svækket sit Argument betydeligt derved, at han har glemt, at de Lærere, der ere saa kostbare ved Metropolitanaskolen, ere det, fordi de ere ældre. Om de altsaa end faae flere Pensioner, ville de dog snart gaae bort, og dette vil være det Trøstende for os; der er altsaa ikke saa stor Fare herved, som han stillbrede. Hans Signelse med Theatret, som min ærede Sidemand (Tuxen) ikke fandt god, finder jeg ikke saa ueffen. Men det ærede Medlem vil lægge Mærke til, at accurat den Betragtning, vi gjorde gjældende ligeoverfor Skolen, gjøre vi ogsaa gjældende ligeoverfor Theatret. Han sagde, at vi ikke vare Mennesker, der havde Noget tilovers for Dannelsen, thi de, der havde Noget tilovers for den sande Dannelse, vilde holde paa det kongelige Theater. Den Art sande Dannelse, der ikke kan være til uden kongeligt Theater, udelukker fra sand Dannelse nogle af de meest dannede Lande i Verden. Nordamerikanerne have ikke noget kongeligt Theater, da de ikke have nogen Konge. I Schweiz er der ikke noget kongeligt Theater, og heller ikke noget Statstheater, kort sagt, Alt dette er ikke Noget, som har nogen virkelig sand Betydning. Vi Andre, der ikke have den Respect, som det ærede Medlem har, for Statsanstalter som saa dannede, maae naturligtvis opfatte Sagen anderledes. Det ærede Medlem sagde, at den Veie, man fristede Folk ind paa gjennem denne Statskole, egentlig ikke var den, der tidligt førte dem ind paa en Dødsvej, der gav dem Livsunderhold uden for visse Stillinger. Han sagde ogsaa, om jeg husker ret, at det ikke var rigtigt at lade dem fristes derind ved Fripladser, idet man da let bragte dem til at forfølge disse Studier indtil det 18de, 19de, 20de Aar, naaget de maaskee ikke egentlig vare stikede dertil. Men jeg vil sige, at Faren er meget større. For at Samfundslivet skal